

अनुसूची- २

(दफा ४ तथा अनुसूची-१को भाग-२ सँग सम्बन्धित)

देउमाई नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड ३ संख्या ३.७ मिति: २०७६/०८/२७

भाग-२
देउमाई नगरपालिका

देउमाई नगरपालिकाको जलस्रोत कार्यविधि, २०७६

देउमाई नगरपालिकाको जलस्रोत कार्यविधि, २०७६

कार्यपालिकाद्वारा स्वीकृत मिति: २०७६.०८.२७

नगरसभाबाट स्वीकृत मिति: २०७७.०३.१०

प्रस्तावना : देउमाई नगरपालिकाभित्रको भू-सतहमा वा भूमिगत वा अन्य कुनै अवस्थामा रहेको जलस्रोतको समुचित उपयोग, संरक्षण, व्यवस्थापन र विकास गर्न एवं जलस्रोतको लाभदायक उपयोगहरूको निर्धारण गर्न, त्यस्तो उपयोगबाट हुने वातावरणीय तथा अन्य हानीकारक प्रभावको रोकथाम गर्ने एवं जलस्रोतलाई प्रदूषणमुक्त राख्ने सम्बन्धमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ (२) ध १ र दफा ११ (४) ग ३ बमोजिम स्थानीय तहको क्षेत्राधिकार भित्र काखाने पानी तथा जलस्रोत संस्था व्यवस्थापन गर्न कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले देउमाई नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि -नियमित गर्ने) ऐन, २०७४ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाको मिति २०७६.०८.२७ मा बसेको बैठकले यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम “जलस्रोत कार्यविधि, २०७६” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि देउमाई नगरपालिकाको कार्यपालिका बाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषयवा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) “जलस्रोत” भन्नाले यस नगरपालिकाभित्र भू-सतहमा वा भूमिगत वा अन्य जुनसुकै अवस्थामा रहेको पानी सम्झनुपर्छ ।

(ख) “लाभदायक उपयोग” भन्नाले उपलब्ध साधन र स्रोतले भ्याएसम्म उचित रूपले गरिएको जलस्रोतको उपयोग सम्झनुपर्छ ।

(ग) “अनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्ति” भन्नाले जलस्रोतको उपयोग गर्ने दफा ८ बमोजिम अनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्ति वा सङ्गठित संस्था सम्झनुपर्छ ।

(घ) “जलउपभोक्ता संस्था” भन्नाले दफा ५ बमोजिम गठित जलउपभोक्ता संस्था सम्झनुपर्छ ।

(ङ) “तोकिएको” वा “तोकिएबमोजिम” भन्नाले यस कार्यविधिवा अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिएबमोजिम सम्झनुपर्छ ।

३. जलस्रोत स्वामित्व : यस देउमाई नगरपालिकाभित्र रहेको जलस्रोतको स्वामित्व नगरपालिकामानिहित रहनेछ ।

४. जलस्रोत उपयोग : (१) यस कार्यविधि बमोजिम जलस्रोतको अधिकार अनुमतिपत्रप्राप्त नगरी कसैले पनि जलस्रोतको उपयोग गर्न पाउने छैन ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहाय बमोजिम जलस्रोतको उपयोग गर्न अनुमतिपत्र लिनुपर्ने छैन :-

(क) व्यक्तिगत वा सामुहिक रूपमा आफ्नो निमित्त खाने पानी र अन्य घरेलु प्रयोजनको लागि उपयोग गर्न,

(ख) व्यक्तिगत वा सामुहिक रूपमा आफ्नो जग्गाको सिंचाइ गर्न,

(ग) घरेलु उद्योगको रूपमा पानीघट्ट वापन चक्की चलाउन,

(घ) व्यक्तिगत रूपमा स्थानीय आवागमनको लागि डुङ्गाको प्रयोग गर्न,

(ङ) जग्गाधनीले आफ्नो जग्गाभित्र मात्र सीमित रहेको जलस्रोत तोकिएबमोजिम उपयोग गर्न ।

(३) जलस्रोतको उपयोग गर्ने व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थाले अरूलाई मार्का नपर्ने गरी लाभदायक उपयोग गर्नुपर्नेछ ।

५. जलउपभोक्ता संस्था गठन : (१) सामुहिक लाभकालागि संस्थागत रूपमा जलस्रोतको उपयोग गर्न चाहने व्यक्ति वा समूहहरूले तोकिएबमोजिम जलउपभोक्ता संस्था गठन गर्न सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन गरिएको जलउपभोक्ता संस्थादर्ताको लागितोकिएको अधिकारीसमक्ष अनुसुची-१ बमोजिमनिवेदनदिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको निवेदनमाथिआवश्यकप्रकृत्या पुरा गरी अनुसुची-२ बमोजिमको दर्ता प्रमाण पत्रदिनु पर्नेछ । जलउपभोक्ता संस्थादर्ता अधिकारीका रुपमाप्रमुखप्रशासकीयअधिकृत वानिजले तोकेएको अधिकृत स्तरको कर्मचारी रहनेछ ।

(४) जलउपभोक्तासमिति/संस्था/पेलिट्रक सेटदर्ता गर्दा तपशीलमाउल्लेखितविवरणहरु निवेदन सहित देउमाई नगरकार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

- आमभेलाको माइन्ट्युट (सहमतितथामञ्जुरी प्रदान)
- व्यक्तिगतजग्गामा पर्ने भएमञ्जुरीनामा
- विधान २ प्रति
- परियोजना प्रस्ताव
- समितिको निर्णय
- सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस
- समितिकापदाधिकारीहरुको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- निवेदन

(५) विधानमाखुलाउनु पर्ने विवरणहरु: नियम ५ (४) बमोजिम पेश गर्नु पर्नेउपभोक्ता संस्थाको विधानमासंस्था सम्बन्धिकम्तीमा देहायकाविवरणहरु खुलाउनु पर्नेछ ।

- (क) पूरा नाम र ठेगाना,
- (ख) उद्देश्यतथाकार्य क्षेत्र,
- (ग) सदस्यकोलागि योग्यता र सदस्यताशुल्क,
- (घ) सदस्यको निश्कासन र राजीनामा,
- (ङ) हकदावी, नामसारी वाहकवालाको मनोनयन,
- (च) साधारण सभा सम्बन्धि,
- (छ) सञ्चालक समितिको गठन निर्वाचनएवं काम, कर्तव्य तथाअधिकार सम्बन्धि),
- (ज) सञ्चालकपदमावहाल रहननसक्ने अवस्था,
- (झ) सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धिकार्यविधि,
- (ञ) कोष र लेखापरीक्षण,
- (ट)विधान संशोधन
- (ठ) विघटन,
- (ड) विविध ।

६. **उपभोक्ता संस्था सङ्गठित संस्थाहुने :** (१) जलउपभोक्ता संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र सङ्गठित संस्थाहुनेछ ।

(२) उपभोक्ता संस्थाको सबै काम कारवाहीको निमित्तआफ्नो छुट्टै छाप तथा लेटर प्याड हुनेछ ।

(३) उपभोक्ता संस्थाले व्यक्ति सरह चलअचल सम्पत्तिप्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचबिखन गर्न वाअन्यकिसिमले व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(४) उपभोक्ता संस्थाले व्यक्ति सरह नालिस उजूर गर्न र उपभोक्ता संस्था उपर पनि सोही नामबाट नासिलउजूर लाग्न सक्नेछ ।

७. **जलस्रोत उपयोगको प्राथमिकताक्रम:** (१) जलस्रोतको उपयोग गर्दा साधारणतया देहायकाप्राथमिकताक्रमअनुसार गर्नुपर्नेछ :-

- (क) खानेपानी र घरेलु उपयोग,

- (ख) सिंचाई,
- (ग) पशुपालन तथा मत्स्यपालन जस्ता कृषिजन्य उपयोग,
- (घ) जलविद्युत,
- (ङ) घरेलु उद्योग, औद्योगिक व्यवसाय तथा खानीजन्य उपयोग,
- (च) जलयातायात,
- (छ) आमोद प्रमोदजन्य उपयोग,
- (ज) अन्य उपयोग ।

(२) जलस्रोतको उपयोग गर्दा कुनै विवाद उत्पन्न भएमा तोकिएको समितिले उपदफा (१) को प्राथमिकताक्रम, दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम जलस्रोतको लाभदायक उपयोग भएनभएको र अन्य आवश्यक जाँचबुझ समेत गरी सोको आधारमा सम्बन्धित जलस्रोतको उपयोग गर्न पाउने नपाउने वा कुन किसिमले उपयोग गर्न पाउने भन्ने कुराको निर्धारण गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको समितिले निर्धारण गरेको कुरा सम्बन्धित सबैलाई मान्य हुनेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको समितिले सोही उपदफामा उल्लेखित कुराको निर्धारण गर्दा अपनाउनु पर्ने कार्यविधितोकिएबमोजिम हुनेछ ।

द. अनुमतिपत्रको व्यवस्था : (१) जलस्रोतको सर्वेक्षण वा उपयोग गर्न चाहने व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थाले सम्बन्धित विषयको आर्थिक, प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तथा तोकिएबमोजिमका विवरणहरू खुलाई तोकिएको अधिकारी वानिकाय समक्ष अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिनु पर्नेछ । तर जलस्रोतको सर्वेक्षणको अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिदा त्यस्तो अध्ययन प्रतिवेदन संलग्न गर्न आवश्यक पर्नेछैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परेको दरखास्तमा तोकिएको अधिकारी वानिकायले आवश्यक जाँचबुझ गरी गराई दरखास्त परेको मितिले जलस्रोत सर्वेक्षणको अनुमतिपत्रको हकमा तीस दिनभित्र र जलस्रोत उपयोगको अनुमतिपत्रको हकमा एक सय बीस दिनभित्र तोकिएबमोजिमको ढाँचामा आवश्यक शर्तहरू तोकिएदफा ७ को उपदफा (१) मा उल्लिखित प्राथमिकताक्रम अनुसार दरखास्तवालालाई अनुमतिपत्र दिनु पर्नेछ ।

(३) दफा ४ को उपदफा (२) बमोजिम हुनेमा बाहेक यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनु भन्दा अगावै देखि जलस्रोतको उपयोग गरिरहेको व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थाले यो कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले छ महिनाभित्र तोकिएको अधिकारी वानिकाय समक्ष विवरण पेश गर्नु पर्नेछ । साथै यो अगावै जारी गरिएको अनुमतिपत्र वा दर्ता भैसकेका संस्थाहरूको हकमा यो कार्यविधि लागू भए पछि नवीकरण गर्नु पर्ने छ ।

(४) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले जलस्रोतको उपयोग वापत तोकिएबमोजिमको दस्तुर वा वार्षिक शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।

(५) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आफ्नो अनुमतिपत्र विक्री गर्न वा अन्य कुनै प्रकारले कसैलाई हस्तान्तरण गर्नु परेमा तोकिएको अधिकारी वा निकायबाट तोकिएबमोजिम स्वीकृतिलिनु पर्ने छ ।

९. नेपाल सरकारले जलस्रोतको उपयोग वा विकास गर्न सक्ने : (१) नेपाल सरकारले आफैले कुनै जलस्रोतको उपयोग वा विकास गर्नमा यस कार्यविधिको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(२) कसैले यस कार्यविधि बमोजिम उपयोग गरेको जलस्रोत र सोसँग सम्बन्धित जग्गा, भवन, उपकरण तथा संरचना व्यापक सार्वजनिक उपयोगकालागि सरकारले आफूले लिई विकास गर्न सक्नेछ ।

स्पष्टीकरण : यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि "व्यापक सार्वजनिक उपयोग" भन्नाले भैरहेको उपयोगबाट लाभान्वित भएका जनसंख्यालाई उल्लेखनीय प्रतिकूल असर नपारी सो भन्दा बढी जनसंख्यालाई लाभ हुने उपयोगलाई जनाउनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम आफूले लिएको जलस्रोतको उपयोगसित सम्बन्धित जग्गा, भवन, उपकरण वा संरचना वापत सरकारले सम्बन्धित व्यक्तिलाई तोकिएबमोजिम क्षतिपूर्ति दिने छ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दिइने क्षतिपूर्तिको रकम उपदफा (२) बमोजिम सरकारले लिएको जग्गा, भवन, उपकरण तथा संरचनाको वर्तमान मूल्य (त्यसमा भएको टुटफुट र साधारण प्रयोगबाट भएको ह्रास कटाइ) को आधारमा निर्धारित गरिनेछ ।

१०. जलस्रोत विकासको परियोजना हस्तान्तरण गर्न सक्ने : (१) दफा १० को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम विकास गरेको कुनै जलस्रोत सम्बन्धी परियोजनाको निर्माण समाप्त भैसकेपछि उपभोक्ता संस्थालाई आवश्यक शर्तहरू तोकिए हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हस्तान्तरण गरिएको परियोजना उपरको स्वामित्व सम्बन्धित उपभोक्ता संस्थाको हुनेछ र कानूनको अधीनमा रही आफूले अनुमतिपत्र प्राप्त गरे सरह सो परियोजनाको सञ्चालन सम्बन्धित उपभोक्ता संस्थाले गर्नेछ ।

११. जलस्रोतको उपयोगको लागि करार गर्न सक्ने : यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सरकारले कुनै स्वदेशी वा विदेशी कम्पनी, सङ्गठित संस्था वा व्यक्तिसित प्रचलित कानूनको अधीनमा रही करार गरी सोही करारमा उल्लेखित शर्तहरू बमोजिम कुनै जलस्रोतको विकास, उपयोग र सेवाविस्तार गर्न गराउन सक्नेछ ।

१२. सेवा उपभोगका शर्तहरू तोक्न र सेवा शुल्क असूल उपर गर्न पाउने : (१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आफूले विकास गरेको जलस्रोतको उपयोगको सेवाअन्य कसैलाई आपसी शर्तको आधारमा उपलब्ध गराउन र त्यस्तो सेवा वापत शुल्क असूल उपर गर्न सक्ने छ ।

(२) सरकारले विकास गरेको जलस्रोतको उपयोगको सेवाअन्य कसैलाई उपलब्ध गराएवापतको सेवा शुल्क तोकिएबमोजिम निर्धारण गरी असूल उपर गर्न सक्ने छ ।

१३. सेवा रोक्न सकिने : सेवा उपभोग गरे वापत बुझाउनु पर्ने शुल्क नबुझाउने वा त्यस्तो सेवा अनाधिकृत रूपले उपयोग गर्ने वा सेवा दुरुपयोग गर्ने वा शर्त विपरीत सेवा उपभोग गर्नेको हकमा त्यस्तो सेवा बन्द गर्न सकिनेछ ।

१४. अरुको घर जग्गामा प्रवेश गर्न सक्ने : सरकारले वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले जलस्रोतको सर्वेक्षण वा उपयोगको सिलसिलामा कसैको घर जग्गामा प्रवेश गर्नु परेमा सरकार वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले खटाएको कर्मचारीले सम्बन्धित व्यक्तिलाई पूर्व सूचना दिएर मात्र त्यस्तो घर जग्गामा प्रवेश गर्न सक्नेछ । त्यसरी प्रवेश गर्दा कुनै हानी नोक्सानी हुन गएमा सरकारले वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले तोकिएबमोजिम क्षतिपूर्ति दिनु पर्ने छ ।

तर कुनै घर जग्गामा जलस्रोतको अनधिकृत उपयोग वा दुरुपयोग गरी रहेको शङ्का हुने मनासिबमाफिकको कारण भएमासो कुराको जाँचबुझ गर्न वा कुनै दुर्घटनाबाट बचाउन पूर्व सूचना बिनापनि त्यस्तो कर्मचारीले सम्बन्धित घर जग्गामा प्रवेश गर्न सक्नेछ ।

१५. अरुको घर जग्गाको उपयोग वा प्राप्ति : (१) जलस्रोतको उपयोगको लागि देहायको कुनै काम गर्न अरु कसैको घर जग्गा उपयोग गर्न वा प्राप्त गर्न आवश्यक परेमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सरकार समक्ष तोकिएबमोजिम निवेदन दिन सक्नेछ:-

(क) बाँधवा तटबन्द बाँध्न,

(ख) नहर, कुलो वा सुरुङ्ग खन्नु,

(ग) जमीनमाथि वामुनि पानीको ट्याङ्की बनाउन वा पाइप लाइन बिछ्याउन,

(घ) पोखरी बनाउन वा जलवितरण केन्द्र स्थापना गर्न,

(ङ) जलस्रोतको विकाससित सम्बन्धित अरु आवश्यक निर्माण कार्य गर्न ।

(च) प्रसारण तथा वितरण लाईन बनाउन तथा सो क्षेत्रमा पर्ने भाडी हटाउन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदनप्राप्तभएमा सरकारले त्यस सम्बन्धमा आवश्यकजाँचबुझ गरी प्रचलितकानूनबमोजिम सङ्गठित संस्थालाई जग्गाप्राप्त गराइदिए सरह अनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिलाई त्यस्तो घर जग्गाप्राप्त गराइदिन सक्नेछ ।

(३) देउमाई नगरपालिकावाअनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिले जलस्रोतको विकास वाउपयोग सम्बन्धीकुनै निर्माण कार्य गरेकोमा त्यस्तो निर्माण कार्य भएको ठाउँ वा सो ठाउँको वरिपरि तोकिएको दूरीमापर्ने घर जग्गा अरू कसैले कुनै खास कामको निमित्तप्रयोग गर्न नपाउने गरी सरकारले निषेध गर्न सक्नेछ । त्यसरी निषेध गरिएको कारणबाट सम्बन्धितव्यक्तिलाई पर्ने हानी नोक्सानीवापत सरकार वाअनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिले तोकिएबमोजिमक्षतिपूर्ति दिनुपर्ने छ ।

१६. जलस्रोतको उपयोगसित सम्बन्धित संरचनाको सुरक्षा : (१) जलस्रोतको उपयोगसित सम्बन्धितकुनै संरचनाको सुरक्षाको लागिअनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिको अनुरोधमावा स्वयं आफ्नो विचारमा त्यस्तो सुरक्षा गर्न आवश्यक ठानेमा सरकारले आवश्यकप्रवन्ध गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमअनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिको अनुरोधमा सुरक्षाप्रवन्धगरिएकोमा त्यसको लागिलगने सम्पूर्ण खर्च अनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिले बेहोर्नेछ ।

१७. जलस्रोतको गुणस्तर तोक्ने : (१) देउमाई नगरपालिकाले स्थानीय राजपत्रमा सूचनाप्रकाशित गरी जलस्रोतको विभिन्नउपयोगको सम्बन्धमाआवश्यक गुणस्तर तोक्न सक्नेछ ।

(२) जलस्रोतको उपयोग गर्दा उपदफा (१) बमोजिमतोकिएको गुणस्तर कायमहुने गरी गर्नुपर्ने छ ।

१८. जलस्रोतलाई प्रदूषित गर्न नहुने : (१) स्थानीय राजपत्रमा सूचनाप्रकाशित गरी जलस्रोतको प्रदूषण सहन-सीमाकावारेमा तोकिएकाशर्तहरू सबैले पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमतोकिएको जलस्रोतको प्रदूषण सहन-सीमानाघ्ने गरी कसैले पनि कुनै किसिमको फोहरमैला, औद्योगिकनिकास, विष, रसायनिकवाविषालु पदार्थहालीवाप्रयोग गरी जलस्रोतलाई प्रदूषित गर्नु हुँदैन ।

(३) कुनै जलस्रोत प्रदूषितभएनभएको वाकुनै जलस्रोत उपयोगको सम्बन्धमादफा १८ को उपदफा (१) बमोजिमतोकिएको गुणस्तर भएनभएको सम्बन्धमातोकिएको अधिकारीले आवश्यकताअनुसार परीक्षण गर्न गराउन सक्नेछ ।

१९. वातावरणमा उल्लेखनीयप्रतिकूल असर पार्न नहुने : जलस्रोतको उपयोग गर्दा भू-क्षय, बाढी, पहिरो वा यस्तै अरू कारणद्वारा वातावरणमा उल्लेखनीयप्रतिकूल असर नपर्ने गरी गर्नुपर्नेछ ।

२०. अनुमतिपत्र खारेज गर्न सकिने : (१) अनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिले यो कार्यविधिवा यस कार्यविधिअन्तर्गत बनेको मापदण्ड विपरीत कुनै काम गरेमा तोकिएको अधिकारीले अवधितोकीत्यस्तो काममाआवश्यकसुधार गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमतोकिएको अवधिभित्रअनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिले आवश्यक सुधार नगरेमा तोकिएको अधिकारीले त्यस्तो व्यक्तिले पाएको अनुमतिपत्रखारेज गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमअनुमतिपत्रखारेज गर्नु अघि तोकिएको अधिकारीले सम्बन्धितअनुमतिपत्रप्राप्तव्यक्तिलाई आफ्नो सफाइ पेश गर्ने मनासिब मौका दिनुपर्नेछ ।

२१. दण्ड सजाय : (१) कसैले यो कार्यविधिवा यस कार्यविधिअन्तर्गत बनेको नियमउल्लङ्घन गरेमा निजलाई तोकिएको अधिकारीले प्रचलितकानूनबमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ, र त्यस्तो कसूरबाट कसैले हानी नोक्सानीभएको रहेछ, भने निजबाट त्यस्तो हानी नोक्सानीवापतको क्षतिपूर्ति समेत भराई दिन सक्नेछ ।

(२) कसैले यस कार्यविधिबमोजिमअनुमतिपत्रलिनु पर्नेमा सो नलिई वाअनुमतिपत्रमाउल्लेख भएकाशर्तहरू पालननगरी जलस्रोतको उपयोग गरेमा निजलाई तोकिएको अधिकारीले प्रचलितकानूनबमोजिम जरिवाना गर्न र त्यस्तो कामबन्द गराउन सक्नेछ ।

(३) यस कार्यविधिबमोजिमविकास गरिएको जलस्रोत वात्यस्तो जलस्रोतबाट उत्पन्न सेवा कसैले चोरी गरेमा वा दुरूपयोग गरेमा वाअनाधिकार प्रयोग गरेमा तोकिएको अधिकारीले निजबाट बिगो असूलगरी निजलाई बिगो बमोजिम जरिवाना समेत गर्न सक्नेछ ।

(४) कसैले बदनियतसाथकुनै खानेपानीको मुहान, बाँध, नहर वाजलस्रोतको उपयोगसित सम्बन्धितकुनै संरचनावात्यस्तो संरचनामा असर पार्ने अन्यकुनै संरचनाभत्काएमा, बिगारेमा वाकुनै किसिमले हानी नोक्सानी पुऱ्याएमावात्यस्तो कुनै काम कुराको लागि दुरुत्साहनदिएमावात्यस्तो काम गर्ने उद्योग गरेमा निजबाट हानी नोक्सानीको बिगो असूल गरीनिजलाई बिगो बमोजिम जरिवानावाप्रचलितकानूनबमोजिम कैद सजायवादुवै सजायहुन सक्नेछ ।

२२. खारेजी र बचाउ :

(१) यो कार्यविधिप्रारम्भ हुनुभन्दा अघि नहर तथाविद्युत र तत्सम्बन्धीजलस्रोत कार्यविधि, २०२४ र सो कार्यविधिबमोजिमबनाइएको नियमवानिकालिएको आदेश अन्तर्गत गरिएको काम कारवाही यसै कार्यविधिअन्तर्गत भए गरेको मानिनेछ ।

(२) यस कार्यविधिमाउल्लेखितविषयहरु अन्यकानूनसँगबाभिनगएमाबाभिएको हदसम्म स्वतःखारेज भएको मानिनेछ ।

अनुसुची -१

दफा ५ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित
उपभोक्ता संस्थाको दर्ताको निवेदनको ढाँचा

श्री प्रमुखप्रशासकीय अधिकृतज्यू ,
देउमाई नगरपालिका, प्रदेश न १ ।

महोदय,

हामी..... नगरपालिकाको जलस्रोत कार्यविधि, २०७६ बमोजिम..... उपभोक्ता संस्था गठन गरी दर्ता गराउनचाहेका उपभोक्ता संस्था दर्ता गराउनदेहायको विवरण खुलाई प्रस्तावितउपभोक्ता संस्थाको दुई प्रतिविधान सहित दरखास्तदिएका छौं ।

विवरण:

१. उपभोक्ता संस्थाको नाम र ठेगाना:

२. कार्यक्षेत्र:

३. उद्देश्यहरु:

(क)

(ख)

(ग)

४. सदस्यहरुको नाम, ठेगाना, पेशा

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

५. उपयोग गरिने जलस्रोतको विवरण:

(क) जलस्रोतको मुलको नाम र रहेको स्थान:

(ख) जलस्रोतबाट गरिने प्रयोग:

(ग) उपभोक्ता संस्थाउपयोग गर्न चाहेको जलस्रोतको परिमाण:

(घ) उक्तजलस्रोतको हाल भैरहेको उपयोग:

६. उपभोक्ता संस्था पुन्याउनचाहेको सेवा सम्बन्धिविवरण:

(क) सेवाको किसिम:

(ख) सेवापुन्याउने क्षेत्र:

(ग) सेवाबाट लाभान्वितहरु हुने उपभोक्ताहरुको संख्या:

(घ) भविष्यमा सेवाविस्तार गर्न सकिने सम्भावना:

७. आर्थिक स्रोतको विवरण:

८. संस्थाको ठेगाना:

निवेदक,

उपभोक्ता संस्थाको तर्फबाट दरखास्तदिनेको

दस्तखत:

नाम:

पद:

ठेगाना:

मिति:

अनुसुची -२
दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित
देउमाई नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, इलाम
जलउपभोक्ता संस्थादर्ता प्रमाण-पत्र

दर्ता नं. ....

दर्ता मिति: .....

श्री देउमाई नगरपालिका, ... लाई ..... देउमाई नगरपालिकाको जलश्रोत कार्यविधि, २०७६ को दफा ५ को उपदफा ३ बमोजिमदर्ता गरी यो प्रमाण-पत्रप्रदान गरिएको छ ।

कार्यालयको छाप: प्रमाण-पत्रदिने अधिकारी

दस्तखत :

नाम :

पद :

नविकरण लागत

नविकरण गरेको मिति:	दर्ता प्रमाण-पत्रबहाल रहने अवधि	नविकरण दस्तुर	नविकरण गर्नेको दस्तखत	कैफियत

आज्ञाले,

.....
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

डेउमाड नगरपालिका